

DEBRECZEN

POLITIKAI NAPILAP.

A DEBRECENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: Félévre 9 kor. Negyedévre 4 kor. 50 fill.

Főszerkesztő: **Dr. Varga Lajos.**
Felelős szerkesztő: **Békásy Jenő.**

Egyes szám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca 10. Telefon 412.

Barázdák.

Lengyel ezredek mozgósításról honvédségnek a nemzeti küzdelem ellen való vezetéséről érkeznek hírek. Ugy látszik, hatalom kenyértörése akarja mindenáron vinni a dolgot. De a nemzet is azon a ponton van már, hogy a kenyér törésre el készüljön, mert az kikerülhetetlen.

Csodálatos, hogy a hatalom fegyverek erejével akarja letiporni a jogot és törvényt, hiszen tudhatná, hogy kifelé azonnal vége lenne nagy hatalmi állásának és még reménye sem lehetne, hogy bármely szomszéd támadó nagy hatalommal szemben harcot sikerrel felvehesse, mert akkor a monarchia és a Habsburgház minden ellensége a magyar nemzet szövetségeseinek tekintené.

Régi igazság, hogy a Habsburgok se nem tanulnak, se nem felejtnek. Ez a magyarzata hatalmuk rohamos aláhanyatlásának és ez lesz az indoka közeli bukásuknak is. Ha okulni tudnának, láthatnák, hogy Oroszország is alkotmányos nemzetek sorába lép, a lengyelek önkormányzati jogokat kapnak, amelyek szélesebb alapon nyugosznak hova tova mint a Galiciai lengyeleké, amelyek az lesz a következménye, hogy az oroszországi lengyelek egyesülni akarnak csztrák uralom alatt levő testvéreikkel és ezt nem fogják meg akadályozhatni a Habsburgok, ha a magyar nemzet rokonszenvét is elveszítették. Az olasz egység sem teljes még. Az is az csztrák bírdalm szétzülésére vár. A csehek is önállóságra törekszenek. Honnan veszi a Habsburgház az amugy is csak mérleges nagy hatalmi álláshoz ad erőt? Isten kegyelméből nem fog fenn maradni a Habsburg ház uralma, a népek támogatása nélkül.

Igazán szánalmas az a kép, amelyet a Fejérváry kormány mai helyzete nyújt. A vizbefulónak minden szalmaszálhoz való kapaszkodásához hasonlít a kabinet magatartása. Kristóffy ur nyakra-főre függeszti fel a neki fejet nem hajtó alispánokat, azokat a vár megyéket pedig, amelyek nem tanúsítanak valami tulságos vendégszeretetet a nyakukra küldött megyefőnökökkel szemben, a részükre törvényileg biztosított állami hozzájárulás megvonásával véli megfenyíteni. Persze elfelejti Kristóffy ur, hogy a nemzet saját vagyona felett szabadon rendelkezik és amit a törvények biztosították a vármegyék részére, azt sem Kristóffy, de nálánál jóval hatalmasabb közjogi tényező sem vonhatja meg.

A sérelmes rendelet azonban különben

sem hozza zavarba az ősi alkotmányunk védelme érdekében sikra szállott törvényhatóságokat mert azok nemcsak el voltak készülve mindenre, hanem jóval előbb gondolkodtak is már ezen törvénytelen ellen-súlyozására. Rendelkezésre állanak a megyéknek nemcsak az összes megyei takarékpénztári betétek, de a pótdadók, ha nem is túlságosan nagy, mindenesetre azonban nem jelentéktelen összegei, végül pedig a nagyközönségnek hazafias kötelességéből fakadó áldozatkészsége, amelyre egész nyugodtan tarthatnak számot a vármegyék.

A vármegye. Össze akarták törni, meg semmisíteni, eltörölni a földszinéről, hogy szabad utja legyen a kamarilla pusztító hadjáratának. Hogy a közigazgatás államosítása esetére bugyogós beamterek hajlongva, rogyós térdel, hízeltő obnyaldosásával szorgéllják a magyar nemzet ellenségeinek sokaságát. Járomba dugott kobakkal hajsák végre P. Kristó és társai törvénytelen, alkotmányellenes rendeleteit.

Exlexben ezekváltják a mellőzött, tiprott, kiszíjolyozott magyart, bankót és katonát szállítsanak a hadseregnek, amely csak annyiban a mienk, hogy ellenségünk.

Hála a végtelen készülődésnek, a véletlennek, nem úgy van. A vármegye él, áll és van. Erősebben, mint mindig. Önálló, hazafias és nyakas. Hivatalnokai sovinszta magyarok, akik minden odadobott koncnál előbbre valónak tartják a nemzeti jogokat. A nemzettel tartanak, harcolnak tántoríthatatlanul. Baja: bajuk, küzdelme: küzdelmük. Ha jövőjüket, hivatalukat, kenyérüket is elvesztik, de fegyveres hajdukat állítanak a lepecsételt ajtók elé és nem nyitják azt meg a kalandor politikusok előtt. Még ha főispán is az illető.

Emeljük meg a fővegünket a vármegye előtt.

December 19.

Szeptember 15-én december 19-ig lett a képviselőház királyi kéziratral elnapolva.

Ez újabb elnapolást a király azon reményben tette, hogy a Fejérváry kormánynak időt adjon a válságból való kivezető utat megtalálnia. A darabont-kormány hozzá is látott „honmentő” munkájához. Kapaszkodott fűhöz-fához. Mandolától egész Vészi Jóskaig, aki aztán csinált olyan programot Fejérváryék számára, hogy azok örömlük-

ben megittasodtak tőle s azt hitték meg van a csodaszer, melylyel a válság tüstént megoldható lesz és a magyar nemzet halazsolozsmákat fog érte zengeni.

Nagy garral sietett is feltálatni azt a nemzetnek, hogy essék ő is tőle mámorba, de csodák csodája a nemzet egészen hidegen fogadta és csakhamar az egész kotyvalékról kisütötte, hogy nem egyéb az humbugnál, mely csak becsapásra van szánva. A nagy örömet ennek folytán rövid idő alatt keserű csalódás váltotta fel és a zug-kormány most tehetetlenül dühöng és egyebet nem tud tenni, mint folyton fenyegetődzik, hogy így meg úgy megrendszebályozza a törvényhatóságokat, ha azok továbbra is ellentállni mernek.

A törvényhatóságok pedig nem ijednek meg s továbbra is ellentállnak minden törvénytelen intézkedésnek.

Legújabbban felfüggesztésekben utazik a zug-kormány, de ezzel sem ér el semmit, mert nem hederítenek rá és nem ismerik el hatalmát.

Ilyen szánalmas helyzetben soha kormány Magyarországon nem volt.

Semmi talaja nincs ebben az országban, csak felülről tartják még, de ott is csak cérnaszálon, mely minden pillanatban elszakadhat és a zug-kormány akkorát esik, hogy soha többé lábra nem áll.

Lehet a botból borotva, lehet a pudliból szalonna, de a Fejérváry kormányból nem lesz soha semmi. Törvénytelen uralmának végnapjaiban vergődik immár és december 19-én a képviselőház bizonyára végkép eltemeti.

Magyarország történelmének tehát nevezetes dátuma lesz december 19-ike.

Mint hírlik, a tuldokló kormány még egy kísérletet fog tenni e napon nemzetközi szövetségeseivel, hogy pressziót gyakoroljon a Háza, de a mint szeptember 15-én nem ijedett meg a fölvonultatott nemzetközietől, úgy december 19-én sem foguak a képviselők megrettenni tőlük s az elkészült javaslat az általános titkos választói jogról továbbra is csak irott betű, csábitó csalétek marad még sokáig.

Pedig ez az utolsó kártya volt, de ez is kárba vezett és ezzel a könynyelmű játszma is elveszett.

Érdemes megnézni a Gerő

férfi- és fiu óriási nagy ruha áruházát az ujonnan épült 3 emeletes ischer palotában, Főter 61. sz. a Szent-Anna-utcaival szemben, ottan a legelegánsabb és mégis a legolcsóban lehet vásárolni

Néhány szó

a Hortobágy mikénti hasznosításáról.

Amint tudom, a Hortobágy hasznosítását előkészítő bizottság — a fenálló telek-kegyvi állapot alapján — a Város korlátlan tulajdonát tekinti a Hortobágyot. A hasznosítást célzó előmuakálatok is mind ebben az irányban indultak meg. Szerény véleményem szerint a „korlátlan” tulajdonjoghöz szó fér. Nem hiszem, hogy egy elfogulatlan bíráló a most fenálló százados tényleges bir-kegelyi usust figyelmen kívül hagyán, figyelmen kívül hagyva azt a gyakorlattá vált jogszokást, a melyet a Város is a közbirtokok (belső legelő, erdőség, tanyaföldek) szétosztásánál — mindég elismert és figyelembe vett.

Kívánatos volna — mint ez idáig gyakorlatban is volt, — hogy mindazon faktorok figyelembe véssenek a Hortobágy értékesítésénél, melyek annak idején a megszerzéshez hozzá járultak. Ohajtandó volna, hogy a hasznosítást előkészítő Bizottság ne foglalja el oly ellentétes álláspontot a gazdaközönség érdekével; mérlegelés alá vetvén a méltányossági szempontokat is.

A Hortobágy tulajdonjoga jogi természetének és ezen jog történelmi fejlődésének megvilágosítása céljából a Gazdasági Egyesület felkérte Bakonyi Sámuel országgyűlési képviselőt, hogy erre vonatkozólag a kellő helyen kutatásokat eszközöljön s tegye ezen kérdést tanulmány tárgyává. Bizonyosan súlyos természeti nehézségek az okai annak, hogy a tisztelt képviselő ur a megbízás elvállalása után három évvel, komoly és céliratos munkássága eredményeként, ez irányban még mindez idáig az Egyesülettel semmit nem közölt! Holott szükség lett volna már erre azért is, hogy a Városi közvéleménybe ne csupán a tisztelt főügyész által kiadott egyoldalú jogi fejtegetés, hanem a gazdaközönség jogos és méltányos követeléseinek ismerete is átment volna! Nem érte volna a gazdaközönséget az a könnyelműen otárázó, indokolatlan súlyos vád, hogy a saját érdekével nem törődik! Ezen vádra semmi szükség nem volt. Nem is jött illetékes helyről.

Debrecenben a birtokos osztály az, mely aránytalanul (talán az országban a legmagsabb kataszter után) a legnagyobb köztereket viseli a pótdónak legalább is 60—70

százalékát fizeti és az adó alapját soha el nem titkolhatja: a föld szemmel látható!

Aránytalanul keveset élvez a pótdó terhére is létesített kultur és kényelmi alkotásokban. Mikor a pótdó fizeti: közvetve a Hortobágyért is fizet.

Egyáltalában nem áll az, hogy 30—40 polgár használja a Hortobágyot, használják biz azt a kisgazdák is, csaknem mind.

Reá kell mutatnom arra a körülményre is, hogy a Hortobágyi legeltetésnek a gazdaközönségtől való elvonása, felvételül a belső földek értékesítésével jár; azért is, mert nem lesz módjában sem igás, sem haszonjószágait abban az időben hol elhelyezni, mikor meg a szántóföldek fel nem szabadulnak: kénytelen lesz jószágállományát otthon tartani, takarmányt termelni, a mi bizony az eladandó szemtermelés rovására esik. Ezen körülmény nem ezt fogja eredményezni, a miat némelyek tévesen gondolják, hogy a gazdaközönség kevesebb haszonjószágot tart és jót, hanem azt, hogy haszonjószágot egyáltalában nem is tart; mert még rabló gazdálkodás mellett is, — bizonyos ideig a debreceni talajon — jobban kifizeti magát a szemtermelés, mint a magrosszabodott viszonyok közötti jószágterelés. Hogy a talaj kiszaroltatik, az a jövő nemzedék baja lesz!

— Tapasztalásból tudom, hogy mind azon alföldi községeknél a hol a közlegelő elosztatnak ez mindenütt így van. Nem is kell messze menni, csak a szomszéd kuu városig. A jószág állomány csökkenésének következménye már most is országszerte súlyosan érezhető. Valamennyi Ankét Bizottság (Debrecenben Kereskedelmi és Iparkamara) amelyik a huz árak rohamos drágulása okait kutatta, — mint annak egyik főokára a közlegelő elosztására mutatott reá! Mi lesz itt a hu árrakkal, ha az állat állomány az igás jószágra redukálódik! Holott éppen a Hortobágy volna hivatva arra, hogy egy nagy vidék husraktárává legyen?

A népség szaporodásával, az ipari fejlődéssel, a haladással a husszükséglet emelkedése karöltve jár; azt hiszem, hogy közgazdasági okokból a Hortobágy nagyobbik részének, mint közlegelőnek megsemmisítéséhez a kormányhoz hozzá nem járulhat. Annál kevésbé, mert a Hortobágy oly kedvező helyen fekszik, hogy az jobb közgazdasági viszonyok mellett, idők folyamán a legintenzívebb legelő kulturára jövedelmezőleg berendezhető.

Helytelen pénzügyi politika lenne az, ha a város saját polgárai nagyrésznél

anyagi károsodásával rendezné pénzügyeit! Hiszen a Város hivatása talán az volna, hogy saját polgárai jólétét mozdítaná elő! Miért heverteti milliókra menő alapítványi pénzeit olosó kamattal mellott a bankokba? Holott az azok által fizetett s az általok követelt percentualis különbözet egy oly tekintélyes összeget eredményez, a mi bizony elkéne a város háztartásában. Pénzintézeteket pénzügyintézet után létesül!

Örömmel látai ott, hogy a város milyen atyai gondossággal igyekszik a Honrátiórok, Kereskedők és Iparosok megélhetését és jólétét előmozdítani, — polgár jogon, — nem kérhetne részt a gazdaközönség atyai gondosságából? A mindön a fentiekben van szerencsés az életben nyilvánuló egynehány gyakorlati szempontra reá mutatni, azon szerény véleményemnek adok kifejezést, ha a bizottság a kölcsönös és az általános érdekeket helyesen mérlegeli (nem felejtí ki a mérlegből jog melet a méltányosságot is.) megfogja találni azt a közösen fakvó helyes utat, (bár most nem azon van, elfogadván a Kövendi-főle javaslatot,) melyen nem összeütözkönek a Város és a Gazdaközönség érdekei, hanem összehalálkoznak, hogy azon karöltve menjenek tovább.

— De meg abban a nemvárt esetben, ha a Hortobágy tulajdon és hasznvételi joga kétségtelenül meg lenne állapítva a Város javára, a mit nem a tisztí főügyész egy oldali jogiváleménye dönt el, mert megegyezés hiányában, kell hogy ez bírói ítélet tárgyát képezte, maig akkor is hivatás szerű kötelessége a Városnak, az általános jólét érdekében oda hatni, hogy a debreceni talaj ki ne zsaroltassék, s hogy az állat állomány fenntartása s annak nagyobb arányokban tartása lehetővé tészek!

Epea most, mikor a közlegelő elosztása folytán ezármazott hussézagás az állattenyészé jövedelmezvő tet e, épen most volna ez helyén való és indokolt! Ezen célból és hogy a házi pénztár több jövedelmet kapjon javasolom, hogy a Hortobágyon legelő gazdaságok létesítsenek, mely gazdaságokban meg engedhető volna, a baállani szokott nyári aszályos időkre szükséges takarmány termelés: keltő: oél lenne élarve, a házi pénztár több jövedelmet kapna s a debreceni föld érdeke meg lenne védve! Jóllehet ily módon nem lenne direkt annyi jövedelm a Városnak, mintha azt szántás vetésre bérbe adná, de megkapná a különbözetet polgári jólétében.

Katalin rózsák.

Irta: ARANKA.

Régen — hajdanában, mikor a divatos bangzásu nevekkel a virágokat sem árasztották el az emberek, a mai sok díszösöget és kitűntetést nyert borzas fejű japán krizanthémot is egy szerűen csak Katalin rózsának nevezték, loncos szétbüllönnon salansze magatartás. Nevéhez illő magas, sugár, egyszerű virág fején csokrosan és tömötten állottak a vérpíros kis keserű illatú tömött őszi róza bimbók, melyeknek nem ártott a novemberi köd, sem fagy, sem zuzmára, legszebben kiállotta akárhányszor a decemberi havazásokat is.

... Nekünk legdrágább virágunk volt, mert az édes anyánkat is „Katalinnak” hívják és mindig fényes házbállal ünnepeztük meg az ő kedves nevenapját, hogy ne imádtuk volna mint a mi kis virágos kertünk legkitartóbb, leghűségesebb díszét, ezeket az ezüstlevalú jó szaga bokrokat, melyeken mindig gazdagon arattunk asztaldíszítéshez ünnepi csokorba való, de meg szőke-barna kontyikákhoz való szépséges szép üde fehér piros és rózsaszín Katalin rózsákat.

Mikor már közeledett a drága várva-várt névünnepe — még eserepekbe is vettünk fel a földből gyökerestől tele bimbó és tele rózsá töveket a cserepet ráncolt seiyem papírossal takartuk be és úgy állítottuk a nagy „vizit szoba” (amit ma „salonnak” titulálunk) óriási fali tükrö mellé.

A meleg szobában még hamarabb ki nyillottak bimbói, mint a kertben és valami

csodálatos ünnepi illattal töltötte be a helyiséget.

Közülünk mindíg az egyik leány verset szavalt a mamácska nevenapjára. Rendszeresen valamelyik ismerős írónak a művét átfabrikáltak mi magunk, hogy talájon a névünnephez és nem egyszer úgy kiforgattuk költői szépségéből, hogy a szegény poéta rá nem ismer vala, ha hallja, saját szülemányére.

De a mérték-hibákat pótolták a gyermeki szívből jövő fakad. édes kívánságok, legöbbször a kicsorduló könnyek és jó mamácska sem az ünneplő rokonok nem vették észre a sántító rimákat csak a kelleme-sea esongó gyermeki naivságokat és megölelgették a kis plágizátort.

— Hej, boldog idők. Aranyos emlékek. Mikor szőke hajacskámat két hosszú copfba fonta reggel mamácska, egy számlayon álltunk minden reggel az ő áldott lábicskái előtt, ő egy karszékből ült és minden reggel rendszeren ő fésülte meg mind a három lánykáját, a barna Mariskát, a szőke Arankát és gesztenyeszín haju Iloncit.

Mennyi ezer bohó kérdésre, kívánságra kellett ennek az anyagi drága mamácskának felelni míg, készen volt mindahárom fejcskével.

Aranci rendszeren azzal fogadta: „Hányszor alszunk még édes, amíg itt lesz az a Katalin napja?”

— Csínálsz e az idén is olyan pörkölt tortát — tudod, hogy belül üres mint a dob, és nem lehet vágai, illdelmes darabokra

szelni mint a többi becsületes tortát ennek, be muszáj volt venni a közepét.

Bumm! bészakadt és nagy darabokra tört, de kerény és rágiésinálni jó, jobb mind a dalauzi, hogysis hívják — na izé — krillás tortát — csinálsz ugye az idén is mamácska? — meghívjuk ugye a Jani bácsiakat is ismét, jaj be aranyos az a kis vad ráé „leányka”, a kit őx örökbe fogadtak — tavaly mikor vacsorához ültünk tudod mamácska, a barna leves már ott párolgott esészénkben, minden teríték előtt — „Milojka” aki soha nem evett esészéből tálat barna levest, azt hitte teával kezdik a vacsorát és egyre riugatta a vállát „ja ne miluem te” — (ami ráé nyelven azt teszi én nem szeretem a teát) ki is kapott a peckes bajsuzu szigoru Jani bácsitól ezért a neveléslen nyilatkozásért... Az idén legalább nem kiabálja ismét „já nem miluem te” hanem előbb megfogja kóstolni, hogy mi az, azután mondja, hogy miluem? „nem miluem?”... Természetesen szép kézimunkákat is csináltunk titkon a névünnepepyrre, de azt rendszeren az iskolában tartogattunk és mindig nálunk voltak a névünnepegyben, hát őx hozták el szépen kidíszítve selyem papírral bélelt dobozban — már a mi volt — vagy egy himzett papucs, vagy egy csipkés kötény, egyszer egy szép ezütszínű horgolt nagy kendő... Mindig olyan valami, a mire mamácskának leginkább kívánsága lehetett.

A legkisebb leányka tartotta mindig a Katalin rózsákból kötött névnapi csokrot és

Két „Javaslat” érkezett a bizottsághoz, mely a Hortobágy hasznosítását tárgyalja. Az első javaslattal mely 10-12000 hold kiszakítását indítványozza, nem foglalkozom; mert az a Hortobágy és az avval kapcsolatos kérdések megoldását csak elodázza. A második javaslattal, mely az egész Hortobágy miként hasznosítását tárgyalja annál inkább kell foglalkoznom, mert a Bizottság tárgyalás alapjául ezt fogadta el; mert ez egy oly szép ábránd szülte délibábos kép, hogy a laikus érdeklődésben az igazság látszatát keltheti fel. Holott lidércfény ez, mely a helyes utat kereső ingoványba vezet: komoly tárgyalás alapjául nem szolgálhat.

Eltekintve ezen javaslat kiindulási pontjától mely az általam már előbb kifejtett méltányossági szempontokat is figyelmen kívül hagyja, abban a jövedelmezőség feltüntetése finansziális okokból kivihetetlen, szociális szempontból tarthatatlan, növénytermelési szempontból lehetetlen!

Kivihetetlen, mert oly súlyos és annyi kötelezettséget ró a főbérre (Csupán épületekbe s gyárakba 60-70 százalékát kívánja a föld értékének befektetni) a közép és kis bérletek bérfizetési kötelezettségének garantálása mellett, hogy ily körülmények között arra Magyarországon reális bérlet nem vállalkozhatik. Az ily vállalkozásnak conditio sine qua non ja. az ország pénz, sűrű népesség s a kisbérletek szoliditása és a köznépnek a magasabb mezőgazdasági kultúrának gyakorlati ismerete. Egy a mezőgazdasági intenzivitás magas fokán álló államban talán Hollandiában keresztül vihető volna? De meg a rövidebb avagy a hosszabb időre kötött amortizáló kölcsönök százalékos különbözete egyáltalán nem teszi indokoltá azt, hogy a Várca felmondás nélkül — pláne 60 évre — lekössön egy ilyen, csakis kedvezőbb irányban változható nagy értéket, mint a Hortobágy! Koncepciót ily hosszú időre nem egy meglevő érték, hanem egy a mindenki előtt levő, hanem kibaszhatatlan eszmére szokás adni.

Szociális szempontból tarthatatlan; mert a „Javaslat” szerint a kis bérletek pénzügyileg függővé tételével a főbérlettel: egyszerűen annak kiszolgáltatva lennének.

Növénytermelési szempontból lehetetlen oly növényeket: cukor, répát, lent, kenderet, cirkot óhajt a bérlettel termeltetni, — melyek a Hortobágy talajának (közödmésű és ezek oly növények, melyek mélyrétű humánuszban gazdag talajt igényel-

a melyik legszebben tudott szavalni, az váltotta el az ünnepi verset . . .

Hej, ezen nem könnyű volt tul esni. Mert az apácska barátai, a kik később jöttek, sokszor hintón, messi falukból, mind újra akarták hallani és recitálni kellett.

Csinos pukkerlit vágni és újra meg újra szívére tett kézzel elismételni azokat az érzelemből áthatott szavakat, melyeket csakis memácska szerető szemébe nézve lehetett igazán szépen elrebegni . . . A bácsiknak azonban eldarálva is tetszett és sok-sok szúrós pusztit kellett elszívni a megismélt versikével . . .

Bizony édes emlékek ezek most tiztizenöt — husz év múlva . . . Tudjátok, hogy jutott eszembe? . . . Közeledik az ősz legszebb ünnepe — szti. Katalin napja! . . . Most is össze szoktam gyűjteni a legszebb „Katalin-rózsákat” (amit most már Selnától hozat az ember különböző fajok és nevek szerint) például Cyrzanthème la Toscana, vagy Chryzanthème Ami Hoste, vagy „Vinterkőnigin” csodaszép hófehér virágok ezek és amíg összekötöm őket, még is miért sóvárogom vissza azokat az apró közönséges régi kis őszi rózsákat? . . . A verset azonban most sem hagyom el, egy üdvözlő levelet írok anyácskámnak, a mely így végződik:

Nézlek-nézlek halvány őszi virágok
S hull a könnyem, édes könnyem reátok.
S míg a szemem, könnyet ejt e csokorra,
Száll a lelkeim hazafelé,
S azt az áldott anyáczkét
Anyaszívet eszokolja . . .

nek) égalji s munkás viszonyainak meg nem felelnek. Épen ily joggal kívánhatná a „Javaslat” azt, hogy a bérletlen cukornád avagy kókuszdió termeltesse!

Gyanút keltő az az alaposág, a mely a bérösszeg holdankénti megállapításával foglalkozik; a nagy bérletnél holdanként 16, közép bérletnél 12 s a kis bérletnél 20 K. bérösszeget — mint minimumot — vél megállapítandónak. Hogy miért teszi a közép bérlet holdankénti bérösszegét, a bérleti árak természetes rendje ellenére, a legolcsóbbra, — azt nem is indokolja, míg a főbérletnek a szörkötelet is nyakába kötné.

Az öntözött terület jövedelmezősége azon a feltevésen alapszik, ha az állam hozzá járul a csatornázáshoz.

A Hortobágy nem ábránd szülte ideák experimentálására való, fontos és nagy érdekek fűződnek ehez! A gyakorlati élet követelménye más.

Mindenesetre elismerés illeti a „Javaslatot”; mert reá mutatott arra, hogy a Hortobágy hasznosításánál miket nem kell csinálni.

A midőn az elsoroltakban, talán eddig el nem mondott dolgot közöltem, nem csupán a gazdaközösségnek, de a nagyközönségnek is voltam szolgálatot tenni. — Több gazda társam nevével:

K. J.

Bocskay emléke.

Korpona, november 23.

Lélekemelő hazafias ünnepet ült tegnap a busorgó magyar géniusz Korponán. Háromszázados évfordulóját azon nagy eseményeknek, melyeknek akkor színhelye volt Hontmegyének eze nevezetes városa. Bocskai István, kit halála után a magyarok Mózes címmel tiszteltek meg, tanácskozott ott akkor híveivel a felett, hogy megállítsák azon béke feltételeit, amelyet a sarokba szorított és megpuhitott bécsi kormány a beköztett győzedelmes magyar nemzettel, illetőleg annak diadalmos vezérével megkötni szándékozott.

Akkor még csak 79 éves volt ama gyöngéd viszony, mely Magyarországot Ausztriához fűzte s ez idő alatt a részalanc oly kötéllé durvult, mely megfojtotta volna a magyart, ha az Isten Bocskai Istvánt segítségünkre nem küldi.

Hogy azonban e nagy magyar érdemeit és a korponai emlékünnepe fontosságát méltathassuk, vessünk egy futólagos pillantást azon siralmas állapotra, melybe nemzetünket az akkor uralkodó habzburgi Rudolfnak lelketlen kormánya juttatta, amely kormánynak már akkor volt a jelszava: megtörni és kizusztítani a büszke magyarokat, németekkel telepíteni be lakóhelyüket, mert ez a föld ugyanis a németeké volt.

És már nagyon is közel jutottak 70-80 év alatt is kitűzött céljukhoz.

Erdélyben 1598-1604. között Bászta, a császár embere, az urak és polgárok arany és ezüst jószágait elkobozta, zsoldos katonáit a nép nyakára szállásolta, ezek aztán kirabolták szállásadóik kamaráját, pénzét, csüreit, marháját elhajtották, a gazdát és családját ütötték, verték, aztán házat is föléje gyújtották. A mindenből kifosztott nép aztán sem nem szánthatott, sem nem vethetett. E miatt oly irtózatossá állott elő, hogy az éhbálálal küzdő nép, jó ha fahéjból, korpából készült kenyeret evett, de igen sokan kintokban a holttesteket is megették s gyermekeiket is felfalták. A kinek pénz volt, emberhúst is vethetett, mert nyilvánosan árulták a nagyenyedi mészárszékekben. Jaj volt annak, aki száját zugulósra merete feltátni. A véreskezű Bászta hóhérokkal fojtatott el minden zugulósást. Erdély tehát főlhottan és rablánera verve feküdt Rudolf lábainál.

Az erdélyi remuralmat aztán Magyarország is két caraba volt szakadva. Az országnak északnyugoti keskeny karimája volt

a bécsi kormány alatti Magyarország, a Duna-Tisza között és a Duna melletti városokat, várakat a török birta. Hogy itt sem volt valami jó dolga a magyaroknak, ugy is elképzelhető, de hogy a bécsi kormány igazgatása alatt álló országrésznek mily borzasztó helyzete volt, csak az tudja, a ki a multak krónikáit lapozgatta.

Hazánk ezen részét, mert hát a bécsi kormány mondása szerint a törökök ellen védekezni kell, idegen zsoldosok árasztották el. Ezek aztán, mert zsoldjaikat sem kapták meg uraiktól, rablásból éltek. Ezek aztán „szemtelenségükben”, így panaszkodtak a rendek a korponai gyűlésen, elfoglalták a városokat, a falvakat, a telkeket s mint sajátjukat, maguk között felosztották, a birtokosokat, a lakosokat szolgálkúl, zeellérékül tekintették s kényők szerint kiszolgáltatták velük magukat. A templomokat kirabolták, a sírboltokat feldúlták, a kőkoporsókat összetörték, a halottakat is kirabolták, hamaikat, esontjaikat szétszórták a férjeköl elragadták nejeiket, az anyáktól 8-9 éves leányaikat és hurcolták a gyalázat odvaiba. Még fegyvereket is raboltak el s azokat eladták pénzért rabszolgául a törökök és rabszolgakereskedőknek. A kormány emberei a protestánsok templomait erőszakkal elszedték, azok hívei ellen irtó hajszát indítottak, a vagyonosokat felségserzési bűnpörbe fogták, vagyon- és fejvesztésre ítélték.

Igy aztán oly halotti csend borult az országra, hogy a bécsiek és a felvidék parancsnokai: Belgiojósó, bosszankodtak, hogy nem bírják forradalomba hajtani a nemzetet, hogy aztán a forradalmat könnyű szerrrel letörve, ürügyet találjanak Magyarország eltörlésére. És Belgiojósó valóságos karnibáli kacajra fakadt, mikor Bocskai felkeléséről értesült és poharat emelt a lázadó magyar egöszségére.

Mert a letiport nemzet végre megmozdult. A mozgalom élére Bocskai István állott, ki nagy birtokain felfegyverezve jobbagyságot, zsoldért az ördög oldala mellett is harcoló szabad hajdukat maga részére megnyervén, kiűzte a szabadságharc zászlóját, melynek jellegje: „Isteréti, hazáért!” — ezerével vonzotta magához a tetszhalálból ébredező nemzetet. S oly diadalmosan lohogott e zászló, hogy rövid idő alatt kikötődött a német a magyar földről s egész Erdély s a bécsi császár egész Magyarországa — Bocskai Istvánnak hódolt. A kormány mindei követ megmozdított, minden eszökt megkísérlett, hogy szép Magyarországot, jó fejőstenenét ismét visszaszerezhesse.

E őször Bocskait akarta megvesztegetni, aztán híveit igyekezett ellene lázítani s köztük meghasonlást szítani s mikor látta, hogy semmi ármány nem használ, akkor fanyalodott rá a komoly békekötésre, melynek értelmébea köteleznie kellett magát a nemzet minden sérelme gyökeres megörvoslására.

Ezen békefeltételek megállapításával, szövegezésével foglalkozni s a békét megkötni volt célja a most háromszáz éve tanácskozó országgyűlésnek. A mely békeokmány sok tanakodás után el is készült s nagy örömmel vitték Bocskai megbízásából 1606. január 7-én Bécsbe.

Ez volt az első kiegyezés, melyet a magyar nemzet uralkodójával kötött, mely a legválságosabb időben mentette meg a már haldokló nemzet életét s adta vissza alkotmányos szabadságát.

Méltó hát, hogy most ezekről megemlékezzünk!

Vajjon mikor lesz az utolsó kiegyezés? Vajjon mikor értik már meg Bécsben, hogy a magyart, ha annyi kísérlet után eddig alkotmányától meg nem foszthatták, ezután már meg nem foszthatják.

SZINHÁZ.

MŰSOR.

Péntek, 24 én: „Szegény Jonathán” operette. (A)

Szombat, nov. 25 én: „Lilla” vigjáték. (B)

Bárlet 49. szám. (A)

Debrecen, péntek, 1905. nov. hó 24-én:

Szegény Jonathán.

Operette 3 felvonásban.

S Z E M É L Y E K :

Mister Vandergold, gazdag amerikai	— — — — —	Békeffy Lajos.
Tripp Jonathán	— — — — —	Polgár Sándor.
Cuklei Tóbiás, impresszárió	— — — — —	Árkossy Vilmos.
Catalucci zeneszerző	— — — — —	Perényi József.
Dryander, professzor	— — — — —	Vadász Lajos.
Harriet unokahuga	— — — — —	Sz. Pozsonyi L.
Novalszky, lengyel gróf	— — — — —	Deésy Alfréd.
Arabella, huga	— — — — —	Radó Anna.
Holms, ügyvéd	— — — — —	Kondor Ernő.
Billy Vandergold cselédei	— — — — —	Szabó Gyula.
Molly	— — — — —	Fóti Frida.
Big, Bostoni diákkisasszony	— — — — —	Sz. Gárdonyi T.

Lohengrin. Még újv előtt színre fog kerülni ez a hatalmas opera és pedig igen fényes kiállításban. A szerepek a legjobb kezekben lesznek a karokat pedig egyik helybéli dalárda tagjaival megerősítik. Az opera betanulását Huber karmester vezeti.

Miss Chipp. A vígszínház Miss Chipp c. énekes vigjátéka lesz a jövő hét egyik érdekes újdonsága. A darab bemutató előadása szerdán lesz, s erősen készül rá az operett személyzet Huber karmester vezetése alatt.

Színházi hírek. Ma este a Szegény Jonathán nagy operett kerül színre, melynek előadása iránt, mint a délelőtti pénztárforgalomból következtetni lehet, szép érdeklődés mutatkozik. — Holnap Oláh Gábor pályanyertes vigjátéka a Lilla körül színre az ismert szereposztás mellett.

Vér Judit rózsája. Lampérth Géza nagyhatású s kiváló irodalmi értékű drámájából, mely vasárnap este kerül bemutatásra serényen folynak a próbák. A darabban játszanak Markovics Margit, Szabó Irma, Arday Ida, Szakács Andor, Ternyey Lajos, Békés Gyula, Krasznay Ernő, Décsy Alfréd stb. Az előadásban a szerző is jelen lesz.

H I R E K.

— **Az általános választó jog.** Debrecen város jog és pénzügyi bizottsága Csütörtök délután tartott értekezletén foglalkozott Nagyvárad és Komárom vármegyének az általános titkos választói jog mellett nem különben Kis-Küküllő az általános választói jog ellen hozott határozataival. Varga Károly t. b. tanácsnok ismertette az átiratokat, mire hosszabb vita indult meg, a melyben résztvettek: Márk Endre, Vecsey Imre, Jámber János, dr. Tüdös János, dr. Balkányi Miklós és Miskolcay Jenő. A bizottság egyhangúlag az általános titkos választói jog mellett foglalt állást és csupán azon kikötést tette, hogy a jogot csak azok gyakorolhassák akik magyarul írni s olvasni tudnak és önjogultságukat igazolni tudják.

— **Az állam a Bocskai szoborra.** A közoktatási kormány ma érkezett leiratában értesítette Hajdúvármegyét felállítandó szobor költségeihez 4000 koronával hozzájárul.

— **Egy kuruc átirat.** Csikvármegye törvényhatósági bizottsága legutóbbi közgyűlésén tudvalevőleg kimondta, hogy a kinevezett új főispánt nem irtalja be s lakást és irodahelyiséget részére a vármegyeházán nem ad. A kuruc határozatot tegnap megküldték Hajdúvármegyéhez és Debrecen városához is, hogy hasonló szellemű határozatot hozzanak.

— **Az alkotmányvédő törvényhatóságok.** A jog és pénzügyi bizottság csütör-

tökön Csikvármegye átiratát is tárgyalta, amelyben a vármegyei és városi törvényhatóságokat az alkotmányvédelem egyöntetű eljárása céljából közös nagygyűlésre javasolják egybehívni. Márk Endre pártoló felhívása után javasolják ilyen nagygyűlés összehívását s arra 3 közgyűlési tag kiküldését véleményezik. Ugyancsak hozzájárulnak ahhoz, a mit Kolozsvár városa átiratilag javasol, hogy a törvénytelen kormány törvénytelen rendeletei figyelmen kívül hagyandók és azok végrehajtása mellőzendő épen az alkotmány jól felfogott megvédése céljából.

— **Terjedő gyermekjárványok.** A kanyaró mellett újabban a fültömirigylobb kezd pusztítani a gyermekek közt. Ez a betegség rendkívül súlyos és a nagy része halállal végződik. Közben a kanyaró is szedi áldozatait. Ma a Malomközben a 2 éves Rásó Erzsébet és a 10 hónapos Téglás Erzsébet halt meg kanyaró következtében.

— **Kinevezés.** A debreceni ítélőtábla elnöke a máramarosszigeti törvényszéknél szervezett esküdtbírók elnökévé Szedlák István dr. t. helyettesévé Várady Gábor törvényszéki bírót nevezte ki.

— **Az új főispán fogadtatása.** Megbízható forrásból értesülünk, hogy Debrecen és Hajdúvármegyében társadalom minden rétegét magában foglaló mozgalom indult meg, hogy a darabont banda új főispánját méltó fogadtatásban részesítsék. A legteljesebb társadalmi bojkott készül ellene. Nem áll vele szóba senki. A vendéglőben ha oda bétér nem fogják kiszolgálni hanem kiutasítják. Hazafias pineérek közt pedig többen megfogadták, hogy beszemtelenkedése esetén olyképen inzultálják, hogy jég hideg vízzel vagy forró fekete kávéval leöntik. A bérkocsisok elhatározták, hogy nem állanak rendelkezésére. Az új főispán arcképét sokszorosítani fogják, és ingyen fogják szétosztogatni úgy Debrecen városában mint Hajdúvármegyében, hogy a népi kognitív utazása közben is fölismerje és méltó eljárásban részesítse. Debrecen város és Hajdúvármegye tisztikarában kezelő és segéd személyzetében nem különben szolgaszemélyzetben egyetlen ember sem fog az új főispán rendelkezésére állani, a bizottsági tagok közül pedig fekete sárga esésár madarakat pedig, a kik minden kormány által kinevezett hóhértus képek volnának beiktatni, szintén bojkottálni fogja az egész város és vármegye közönsége. Az ifjúság körében mozgalom indult meg, hogy ellenőrző bizottságot alkítsanak, amelynek feladata lesz, — hogy a sintér-főispánt és bandáját állandóan megfigyeljék és társadalmi bojkott megtartását ellenőrizzék. Még készül egyéb is, de az legyen csak meglepetés, mert abban is kell részesülnie annak az elvetemült mindennek kész, sötét alaknak, aki a sintér főispáni állásra vállalkozni mer.

— **A szociálisták agitációja.** A szociálisták roppant heves agitációt indítanak meg a póttartalékosok behívása ellen. Egy millió példányban röpiratot osztogatnak szét, amelyben a póttartalékosok behívása ellen tiltakoznak és kifejtik azt a politikát, amelyik a póttartalékosok behívását eredményezte. Ezenkívül kétszáz népgyűlést fognak tartani az ország minden pontján. E gyűléseken szintén a szerencsétlen póttartalékosok dolgával fognak foglalkozni.

— **Halálozások.** A debreceni állami anyakönyvi hivatalba ma a következő haláleseteket jelentették be: Tenkei Ilonka r. kath. 15 hónapos, Krausz Erzsébet ev. ref. 11 éves, Rásó Erzsébet ev. ref. 2 éves, Téglási Erzsébet ev. ref. 10 hónapos, Pap Margit ev. ref. 2 hónapos.

— **Dr Benedek János beszámolója.** Hajduböszörményből írják, hogy Dr. Benedek János, a kerület országgyűlési képviselője december hó harmadikán tartja meg beszámolóját a kerület székhelyén, Hajduböszörményben. A beszámolóra elkísérik a hajdúvármegyei képviselők is, sőt nem lehetetlen, hogy abban az esetben, ha valami rendkívül körülmény áll be a politikai helyzetben, a függetlenségipárt vezetési ezt az alkalmat fogják felhasználni, hogy fontos politikai nyilatkozatokat tegyenek. A kerület választópolgárai nagy ünnepséggel fogják fogadni képviselőjüket.

— **Tűz a bűnügyi osztályon.** Ma délelőtt 11 órakor a rendőrség bűnügyi osztályának épületében tűz ütött ki. Az egyik börtönőr lakásának kéményében ütött ki a tűz és az óriási füst úgy elárasztotta az egész épületet, hogy azt hitték már, hogy az egész épület ég. A füstfellegek behatoltak a börtönökbe is, ahol nagy rémületet keltett ez a letartóztatottak közt. A tűzoltóság hamar megérkezett és elfojtatta a tüzet. A megrémült foglyokat alig lehetett lecsendesíteni. A kár jelentéktelen.

— **Öngyilkos urileány.** Békésről írják, hogy a vármegye egyik ünnepelt szépsége, Igaz Róza agyonlőtte magát. Hogy mi készítette a szelidlelkű természet vezetés lépésére, ezt még bizalmas barátai sem tudják. Hétfőn este még szokott, derős kedélyével csevegott szülei körében. Este tíz óra tájban hirtelen szótlaná lett. Hozzáértőzői faggatták, mi bántja, de minden kérdésre kitérően válaszolt. Kevéssel tíz óra után szobájába vonult, azután hozzáfogott egy hosszú levél megírásához. A sorokat teleáztatta könnyeivel s izgatott kedélyhangulatra vall az, hogy míg a levél elkészült, tíz papírt szaggatott össze. Reggeli négy órakor eloltotta a lámpát, ágyába lefeküdt és szíven lölte magát.

— **Bérkocsisok ipartársulata.** A debreceni bérkocsisok csütörtökön délután a Korona vendéglőben tartott értekezleten alakították meg a bérkocsisok ipartársulatát. A hatóság képviselőjében Vetésy Béla r. fogalmazó jelent meg. Az alapszabályok elfogadása után elnöké Czineczár Sándor helyettes elnöké Keoskés Jánost, ügyésze dr. Berger Andort, jegyzővé dr. Tóth Jánost választották meg. Választottak még pénztárnokot, ellenőrt és hat választmányi tagot ideiglenesen. Az alapszabályokat jóvá hagyás végett felterjesztik a belügyi kormányhoz.

— **Utcai botrányok.** Az este Mátyás József és Lajos testvérek tökrészeg állapotban nagy botrányt csaptak a Piac-utcaon és rátámadtak az öket rendreutasító rendőrökre, akik alig tudták legyűrni a két részegöt. Bekísérték őket. — Stefancsik Jakab ácslegény ma délelőtt a megyeház előtt garázdálkodott. Bekísérték. Kiderült, hogy már napok óta csavarog hely és foglalkozás nélkül.

— **Rablás a Bethlen utcán** című hírünkre vonatkozólag ma arról értesülünk a rendőrségen, hogy a rablótámadás meséjét maga Boross György Busi-utca 13. szám a lakos találta ki. Bebizonyosodott, hogy pénzt nem rabolták el, mert 120 koronát tartalmazó pénztárcáját a eszmaszárban otthon megtalálta. Tény azonban, hogy alaposan megverték, amire azonban alighanem ő maga szolgáltatott okot. Hogy kik verték meg nem tudja mert nagyon részeg volt.

— **Köszönet nyilvánítás.** K. Tóth Sándor vásárfelügyelő ur, mint minden évben, úgy az idén is megemlékezett a népkonyháról s annak céljaira 20 azaz: husz koronát juttatott kezemhez. Fogadja éhezőlakostársaink nevében őszinte köszönetemet. Oláh Károly tanácsnok.

— **Tolvaj béresgazda.** Bleier Sándor Tisza Örsi bérlő feljelentést tett Nagyfejtő Sándor volt béresgazdája ellen, aki tőle 102 kor. értékű gazdasági felszerelést elloptott. A csendőrség az eljárást megindította.

x **Orvosi tekintélyek** előszeretettel rendelik csusz és köszvényes betegek részére a híres király balsamot, mert ez eredetileg páratlan, már nehányszori bedörzselés teljes gyógyulást idéz elő. Ára 2 korona. Kapható a közis Grósz Nagy Ferecse gyógyszerésznél. — Debreceen Kossuth-utca „Arany egyszarvu gyógyszerár”.

TAVIRATOR

Az erőszak kezdete.

Budapest, november 25i Félkilenc órakor Schmidt csendőrszázados vezérlette alatt a vármegyeháza elé egy század rendőrség vonult és félkörben elhelyezkedett. Nehány perccel fél kilenc után sürgős küldőnc pecsétet levelet hozott Fazekas főjegyzőnek, a melyben közölte a belügyminiszter Fazekassal, hogy a megye főispánjává a beteg Tahy István helyett gróf Laszberg Rudolfot nevezte ki. A levél megkapása után a főjegyző utasította a megyeház várnagyát, hogy csukja be a vármegyeház kapuját a kulcsot vegye magához. Háromnegyed kilenc órakor hangos kiáltások hallatszottak.

— Abug! Abug!

— Lámpavasra vele!

Az élesebbnél élesebb piszkok az új főispánnak, Laszbergnek szóltak, aki akkor jött fel a lépcsőn. Megjött a főispán: a belügyminiszteri két kocsin jött. Az egyikben Laszberg Rudolf gróf jött Szabó László miniszteri osztálytanácsossal, a másikban pedig Vársárhelyi Gyula miniszteri segédtitkár és Rómer számtiszt jöttek. Vársárhelyi segédtitkár ugrott le először a kocsirol és benyitott a kapun, mire Gulner Pál várnagy megkérdezte:

— Kit méltóztatnak keresni?

Hosszas szóváltás után végre beeresztette a várnagy őket és Laszberg kíséretével felment az emeletre. Az első emeletre eközben felment a kirendelt csendőrség százada is Kovács kapitány vezetése alatt és a főispáni hivatal előtt foglalt helyet. Ekkor már a folyosó tele volt érdeklődőkkel. A vármegyei bizottsági tagok feljöttek és Fazekas főjegyzőnél tanácskoztak, a vármegyei hivatalok kiürültek, a tisztviselők abba hagyták a munkát. Azonnal összetült a hatvanötös bizottság, amint megjelent a folyosón báró Prónay Dezső, — óriási éljenzéssel fogadták. Abban a pillanatban, — amikor gróf Laszberg bement a főispáni hivatalba, megharsant a Kossuth nóta és a vármegyeház ódon falait megremegtették a hazafias nóta hangjai. A főispán csendőrfedezet mellett ment be a főispáni hivatalba; gúnyos kiáltások repültek feléje. Majd egy negyed tíz órakor Laszberg kíséretével Fazekas főjegyzőhöz ment. Amint bement, odaállott Fazekas elé és bemutatatta magát.

— Én Laszberg Rudolf vagyok. Öfelsége engem azzal a megbízatással küldött ide, hogy a főispáni teendőket elvégezzem!

Erre Fazekas főjegyző teljes nyugodtsággal és intelligenciával felállott és így szólt:

— Ha ez igaz, akkor sziveskedjék a róla szóló királyi kéziratot nekem átadni.

— Ha ez Önt ki nem elégíti, hogy én szóval adom át megbízatásomat, akkor...

Ebben a pillanatban a csendőrszázados lépett a terembe és felszólította Fazekast, hogy engedelmessékedjék Laszberg intézkedéseinek és kérésének.

Fazekas a küldöttséget távozásra szólította föl szobájából és kijelentette, hogy a főispánnak az ő hatáskörében nincs joga közhatalmat gyakorolni és erőszakot fölhasználni.

Erre a főispán így szólt:

— Még egyszer felszólítom, hogy a kulcsokat adja át főjegyző ur!

Erre Fazekas azt mondta, hogy Pestvármegyében most nincs főispán hivatalban, a megye pedig nem kötelezhető a hivatal kinyitására.

— Ha nem nyitják ki, mondta Laszberg, katonai lakatossal nyitatom ki és katonai karhatalommal fogom megvédeni a helyiséget.

Fazekas nyugodtan válaszolta:

— Hát csináljon azt, amit akar, de több joga nem lehet, mint Tahynak. Ha az esküt le akarja tenni, aki kor készséggel összehívom a közgyűlést. Tetszik parancsolni?

Eközben két óra telt el. A szünet alatt az állandó választmány tartott ülést. Csodálatos, néhány rövid perc alatt össze volt hívva az egész választmány. Az ülésen a legnagyobb nyugalommal tanácskoztak és a hétfői közgyűlésről tanácskoztak. A gyűlés befejeztével lelkes hangulatban vonultak ki a megye bizottsági tagok a folyosókra, ahol óriási éljenzéssel fogadták őket. Báró Prónay Dezső izgatottan kiáltott:

— Oda állok a pecsétek elé és testemmel védem meg azokat. Szeretném látni, ki nyul majd hozzám. Az bizonyos, hogy élve nem marad, még ha az én életembe kerül is.

A főispán ekkor csendőrkíséretével elment és keresett lakatost. Nem sokára visszatért egy ijedt képű lakatos inassal. A főispán bement a terembe, a gyerek kint maradt a folyosón és halálra ijedten állott. A közönség csakhamar rátámadt s csak a csendőrök mentették meg életét. A bizottsági tagok felvilágosították, hogy miről van szó, mire a gyerek megszökött. Ekkor már a főispán az inzultálástól félve az izgatott hangulatban a csendőrszázadost küldte lakatosért. A kapitány visszatért nemsokára két lakatossággyal. Az új világ utcában fogta meg őket és hozta erőszakkal a megyeházára.

De mikor ezek is megtudták, hogy miről van szó, megtagadták a szolgáltatást, félvén a büntetéstől. Végre a közeli kaszárnyából katonai lakatost hoztattak. A csendőrkapitány embereivel szabadabbá tette az utat és feszegetni kezdték az ajtót. A százados megverte a kezét; nem tudván végre, hogy mitévő legyen, megparancsolta, hogy puskatussal törjék be az ajtót, ami meg is történt. A százados

halálsápadt arccal állott az erőszak esínálta látványon.

Ekkor Prónay báró jött és beakart menni. A csendőrök utját állották. Egy csendőrmesternek, akiknek meg volt parancsolva, hogy ne engedjenek be senkit, könny szökött a szemébe, amikor Prónayt a parancs szerint felkellett tartóztatni. A hatvanötös bizottság ülést tartott ezalatt báró Prónay elnöklése alatt. Az ülésen arról tanácskoztak, hogy az erőszakkal szemben mit tegyenek. Elhatározták, hogy felhívják Pest megye közönségét, fizesse be az adót és bocsássa a bizottság rendelkezésére. Eppen erről folyt a vita, amikor megjelentek Laszberg küldöttei és a csendőrök. Felszólították őket, hogy szüntessék be a tanácskozást. Prónay elnök erre így szólt a bizottsághoz:

— Az erőszakkal ne szálljunk szembe. Vonuljunk ki a teremből! Az ülést bezárom.

A csendőrség azóta megszállva tartja a megyeházát. Fazekas főjegyző délben egy órakor sürgős felirattal élt az erőszak ellen a belügyminiszterhez. Egy órakor Rudnay Béla rendőrfőkapitány megjelent a belügyminiszter parancsára a vármegyeházán nagy rendőrcsapattal.

A főispán parancsára a főkapitány kivezette a megyeházáról a bizottsági tagokat Pozsgay Miklós képviselőt a szó szoros értelmében kirúgták a rendőrök és durván inzultálták, Prónay bárót állítólag tetteleg akarták inzultálni mire így kiáltott:

Főrendiházi tag vagyok! Szeretném látni, ki mer hozzám nyulni.

Ekkor is csak nagy nehezen tudta magát keresztül vágni a tömegben, mi közben kalapját elvesztette, úgy hogy hajdonfőtt ért ki az utcára.

Rudnay engedélye nélkül senki sem mehet be a megyeházára. Katonai őrséget is várnak lapunk zártakor, a miért a hangulat óriási mértékben izgatott.

Az új debreceni főispán.

Budapest, november 24. Fővárosi tudósítónk jelenti, hogy az új debreceni és Hajdúvármegye főispánja már befejezett dolog és az új főispán Lestyán Adorján debreceni közjegyző fia Lestyán Ödön miniszteri titkár lesz, a ki ma is hosszabb ideig tárgyalt Fejérváryval és Kristóffy belügyosokkal. A kinevezés már hivatalos lap vasárnapi számában is megjeleni.

Zsyzsig-ügy tárgyalása.

Budapest, november 24. A zsúfolt tárgyalási terembe tíz órakor mentek az esküdtbírók tagjai. A tárgyalás elején dr. Bakonyi Samu jelenti, hogy tudomása szerint Zsigány ragaszkodik ahhoz, hogy Halmi Elemér dr. is védője legyen. A közvádó tiltakozik az ellen, hogy a Halmi védő legyen, mert oly dolgokban is ki fogják hallgatalni, amelyet akkor tudott már, mikor még nem volt Zsigány védője. Így hát Halmi tanu lett. Az általános kérdés feltevése és a vádirat elhangzása után megalkotották az esküdtbírókat. Zsigányt hallgatták ki ezután.

Elnök: Bünsnek érzi magát?

Zigány: A röpirat szerzőségét elvállalom. Magyar nyelven írtam meg, a melynek kéziratát aztán elégettem. A kéziratot Banethnek küldte Berlinbe, aki lefordította, de a német szövegen sokat változtattak.

Elnök: Miért írta a röpiratot?

Zigány: Előkelő politikusok biztak meg.

vele, hogy Bécsre némi nyomást gyakoroljunk. Csak Pekete József hírlapíró biztalt a megírásban, a kinek nagy anyagi örökei voltak összekötve a röpirat megjelölésével. En azt a megjelölt kézirat levont példányait Berlinbe küldtem, azután a magyar francia és angol lapoknak adtam át.

Elnök: Miért jelent meg augusztus 18-án?

Zigány: Mert akkor, a király nevezte el, volt a Habsburgok családi tanácskozása és erre akartunk nyomást gyakorolni.

Elnök: Mennyit kapott a röpiratért?

Zigány: Összesen ötszáz tíz koronát.

A tárgyalást mely még holnap is tart ma délután folytatják.

A vezérő bizottság ülése.

Budapest, november 24. A szövetségi ellenzék vezérő bizottsága szombaton, a hó 25-én délelőtt 10 órakor Kossuth Ferenc lakásán ülést tart.

Miniszterek Bécsben.

Budapest, november 24. Fejérváry Géza báró miniszterelnök Vörös László kereskedelmi miniszterrel együtt ma délután Bécsbe utaztak, hogy jelen legyenek a szombati közös minisztertanácsban. A miniszterelnök, akit a király szombaton kihallgatáson fogad, hűfőn tér vissza Budapestre.

Üszítják az ügyészeket.

Budapest, november 24. Az igazságügyminisztériumban az ügyészeknek adandó újabb szigorú utasításokon dolgoznak jelenleg.

Pestmegye rezisztenciája.

Budapest, november 24. Pestmegye hivatalvizsgálata a tegnapi nappal befejezettnek tekinthető. A Fiküldött bizottság tegnap estván a felüggőszett főjegyző helyettesítésére a hivatalnak átadására vonatkozó kérdések tisztázására szorított és a bizottság ebben a kérdésben jegyzőkönyvet vitt fel egész délután két óráig. Mialán Pestmegye főispánja, Tóth István betegsége következtében akadályozva van hivatala elfoglalásában, a helygyműrtel javaslatára a király Győrmege és várcs főispánját, gróf László Rezsőt bízta meg a „pestmegyei főispán helyettesítésével”. Az ilyen helyettesítés nem novum közigazgatásban, már ismételt megtörtént, hogy beteg főispánokat más törvényhatóságok főispánjai helyettesítettek. Gróf László, mint a „Pester Lloyd” értesül, már holnap átveszi új hivatalát. Külön elküldetle a lap szerint a helyettesítésnél nincs szükség.

Közgazdaság.

A Ganz gyár új gazdája. Bécsből telefonálják nekünk: A tárgyalások a budapesti Ganz és társa és az Union általános villamossági társaság közti eredményre vezettek és a jövő hónapban létrejön a szerződés. A Ganz és társa céget egy új magyar részvénytársaság fogja átvenni, a melynek alaptőkéje a magyar Hitelbank, a Ganz és társa cég, a bécsi Union általános villamossági társaság, a berlini általános villamossági társulat és a Bodenkreditanstalt közti fog megosztani, viszont a Ganz és társa cég részesedni fog az Union bécsi villamossági társaság részvényeiben.

A budapest-kézbányai

Sertéskereskedelmi csarnok jelentése
1905. nov. 23.

A) Hízott sertések ára: I. A) Magyarországi sertés. Óreg nehéz (páronként 300 kilogramm feletti súlyban) ——— fillérig. Óreg könnyű (páronként 200—300 kg-ig terjedő súlyban) ——— fillérig. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) 187—188 fillérig. Fiatal közép (páronként

331—330 kilogrammig terjedő súlyban) 185—186 fillérig. Fiatal könnyű (páronként 250 kilogramm feletti súlyban) 183—184 fillérig. — II. Magyarországi sertés: Nehéz (páronként 280 kilogramm feletti súlyban) ——— fillérig. Közép (páronként 240—250 kilogramm súlyban) ——— fillérig. Könnyű (páronként 210 kilogrammig terjedő súlyban) ——— fillérig. — III. Szerbiai: Nehéz páronként 300 kilogramm feletti súlyban 182—183 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban) 180—182 fillérig. Könnyű páronként 260 kilogrammig terjedő súlyban) 122—124 fillérig. IV. Romániai eredetű (Stachi): Nehéz (páronként 340 kilogramm feletti súlyban) ——— fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) ——— fillérig. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 280 kilogramm feletti súlyban) 118—140 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban) ——— fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) ——— fillérig. A hízott sertés értéktáblázatát kellemes.

Regény-Csarnok.

Apáca és kegyencső.

— Regény a bécsi életből. —

Magyarosította: **Szabó Antal.** 152.

Igazán örömmel eltelve, mert a mint süttgá megában, ezen nap valódi örömnapp volt rá nézve.

A gyártulajdonosa megszerette a derék fiút, de még inkább megszerette azt annak egyetlen leánya s ma akarták az eljegyzést megtartani.

És ez ünnepély a polgár családról igen széprek ígérkezett lenni, mert Werdenberg elnök is megígérte, hogy kedves nevével részt vesz abban.

Minden szomban az önménye tündökölt a vidám körben.

Csak két szem nem tündökölt, mert azt a bályg sötét éjje fedte el, nevezetesen a szegény vak Bienenfeld szemei, ki, bánnyire akart volna is, de még sem örvendhetett teljes szívvel, mert ez alkalomból nem tudott szabadulni a szomorú gondolatoktól.

Sirni szeretett volna, de ah, a kialudt szemeknek már nem voltak könnyei, ez még szerencse volt a megvakult öregre nézve.

Mig itt a leendő fiatal gyártulajdonos, szép menyasszonya egészségéért úri tetnek poharak, Paulinának végre sikerült egy ismeretségre szert tenni.

L'Aronge lovag, kinek rettenetes pofaszakála, s gomblyukában egy piros szalagja volt, karját nyújtotta neki.

Azon iparlovagok egyike volt ez, kiket manapság kozákoknak neveznek, hamis jótékos, ki azon fürdők közönségét, melyekben szerepelni akart, a magyar tábornok özvegyével akarta lefőzni.

Paulina ugyan megismerte Antalt, de észre sem vette őt, mert egy oly előkelő hölgy, mint ő, nem ereszkedhetett le egy egyszerű munkáshoz.

A lovag lakásáig vezette, s engedelmet kért arra, hogy minél előbb meglátogathassa.

A házmester a kapu alatt állott, s Kristóf és urnője büszkén lépdelték el mellette.

— Mit mondasz a lovaghoz? kérde Paulina a léposón felhaladva.

— Hísz, rendjele van, ez nagy tevé lesz.

— Ó talán még ma meglátogat.

— Így több szikfüteát kell főznünk.

— Ha csak egy komornám lennel!

(Folytatjuk.)

Pályázati hirdetés.

A debreceni ev. ref. főiskola pénztárának lemondás következtében megüresedett **könyvezetői-ellenőri** állásra ezenel pályázat hirdettetik.

Minősítés tekintetében megkívánatik, hogy 1.) ev. ref. vallásu, felsőbb tanintézetet, vagy legalább középiskolát, illetőleg annak megfelelő szakiskolát végzett legyen. A középiskola bevégezése érettségi bizonyítvánnyal, a megfelelő szakiskola végezése pedig az azon iskolában szokásos végbizonyítvánnyal igazolandó.

2.) a könyvezetésben való képzettségét bizonyítvánnyal igazolja.

3.) a pályázati kérvényhez a képesítési bizonyítványokon kívül keresztlevél, katonai kötelezettségre vonatkozó igazolvány és erkölcsi bizonyítvány is csatolandó.

Hivatali biztosítéka: 4000 azaz Négyezer korona.

Javadalmazása: évenként 2000 koronafizetés, 600 koronakéspénz és 5 évenként öt ízben 200—200 korona korpótlék évnegyedenként előre folyósítva.

A kellően felszerelt kérvények **1905 december hó 20-án déli 12 óráig** ngs, Simonffy Imre kir. tanácsos, a főiskola a helyi gondnokánál nyujandók be.

Teendőit a kollegiumi Pénztárnak kezelési Szabályzata alapján a gazdasági tanács szabja meg.

A megválasztott ellenőr a főiskolai tisztviselők nyugdíjintézetének jogos és kötelezett tagja s köteles lesz hivatalból 1906. január havában elfoglalni, megválasztása után azonnal.

Debrecen 1905. nov. 15. én.

Az ev. ref. főiskola gazdasági tanács.

Hirdetés.

Rosenthal Sándor volt fűszerkereskedő közadás esődtömégéhez leltározott és eddig be nem hajtott, összesen 5964 korona 92 fillérre rugó követelések 1905 november hó 25-én d. u. 3 órakor Les tyén Adorján kir. közjegyző úr közben jöttével Dr. Fejér Ferenc ügyvéd szó bályában Piac-utca 27-én tartandó nyilvános árveréshez elfognak adatni.

NYAVALYATÓRÉSI

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotba szorod, kérjen iratot. Ingyen és bérmentve kapható s szabad. „Hattyu gyógyszerár” által **Majna-Frankfurt.**

PRÓ HIRDETÉSEK.

33je 10 szóig 30 fillér, minden további szó 3 fillér
 nagyobb betűkkel nyomtatott szó 6 fillér.
 Éveshírei megkezdésükre pontosan válasszunk, ha az alkalmasság bélyeg beküldetik.
Pró hirdetések előre fizetendők.

Pénztárnoknői
 állást keres uri leány ki már íly minőségben alkalmazva volt. Czim a kiadó hivatalban.

Három darab
 alig használt hosszú gyermek pólyapárna egy darab keresztelőlőre való eladó. Megtekinthető Kétszám n. 17 szám.

Intelligens
 művelt joghallgató szellemi szorakozás céljából levelezni szeretne művelt szép uri leánnyal vagy fiatalasszonnyal, akivel később személyesen is megismerkedne. Leveleket "Háló levelezés" jeligen a kiadóba kérek.

Ügyvédi irodába
 ajánlkozik művelt uri leány aki a levelezést en, irodai munkákban és a gépirásban teljes jártassága van. Czimket a kiadó hivatalba kér, mely után személyesen ajánlkozni fog. Jelige "Szépirás".

Master hegedű
 teljesen kijátva, tokkal és egyéb felszereléssel, jutányos áron eladó Czim a kiadó hivatalban.

A legjobb helyen
 egy csinosan berendezett fűszer üzlet, olcsó ház bérletű/úrsene'adó Hol? megmondja a kiadó hivatal.

Kereskedelmi
 iskolai tanuló korrepetitori állást keres tisztességesuri háznál. Leveleket "Órök hála" jelige alatt a kiadó hivatalba kérek.

Csinos
 és szép ur és nő odaadó barátságát keresi feltűnő szép fiatal ember. Leveleket "Szegénység átok" jelige a kiadóba vár.

Gabelsberger
 levelező és vita gyorsírássa ra kitűnő módszerrel legrövidebb idő alatt hátkit megenni ok igen jutányosan. Levelet "Kitűnő módszer" jeligével a kiadóba kérek.

Pserhofer-pilulák

valódiak csak ezzel a vörös főhírással. „J. Pserhofer“.
 József császár ideje óta tehát több mint 120 év óta mint legrégibb, fájdalom nélkül hashajtó háziszert ismerik és sok orvos sürgősen ajánlja a rossz emésztés és dugulás minden következménye ellen. mint az epecirkuláció zavara, májbaj, szélkolika, aranyér, a belek petyhüdtisége stb., vértisztító tulajdonságai következtében kitűnő vérszegénység, ideges főfájás, fárgaság stb. esetén.

1 skatulyéska 15 pilulával . K. —.42
 1 tekerés 6 skatulyéskával . K. 2,10
 A Pénz előleges beküldése esetén ára portómentes megküldésével együtt
 1 tekerés Korona. 2.60 | 4 tekerés Korona 8.90
 2 " " 4.70 | 5 " " 10.50
 3 " " 6.80 | 10 " " 18.50
Egyedüli kizáró hely,
Pserhofer J. gyógyszerháza
WIEN, I., Singerstrasse 15

Gyomorbajosoknak

Mindenkinek, aki hűlés, gyomor túlterhelés rossz, nebezen emészthető, forró vagy nagyon hideg ételek élvezete mértéktelen életmód következtében gyomorbaj mint: **gyomorkataris, gyomor nyomás, gyomorfájdalom, nehéz emésztés vagy nyá kásodása** van, egy igen jó háziszert ajánlható mely kitűnő eredménnyel már sok év óta ki van próbálva ez a szer a

Hubert Ullrich-féle gyógynövénybor.

Eme gyógynövénybor előnyösen ismert gyógyerejű növények és jó bor keverékéből áll, mely erősíti és fenntartja az emberi szervezetet. A gyógynövénybor megszüntet emésztési zavarokat és elősegíti az egészséges vérképződést.
 Ha a gyógynövénybort idejében használják a gyomorbajtól akár már csirájában elfojthatók. Ne késlekedjenek ezt tehát idejekorán használni. Jelek mikor használandók: fejfájás, felbőfőzés, gyomorfájdalom, csömör melyek biztos előjelei a krónikus gyomorbajnak, s ezek néhányszori használat után elmúlik.
Székrekedésnél és ennek kellemetlen következményeitől mint: kolikás fájalmat, sziv dobogás, álmatlanság, ugymint vértolulások és máj, lép- és a Pfortader módszerrel a gyógynövénybor a leggyorsabban használ. A gyógynövénybor elősegíti az emésztést és a könnyű székelés által tisztítja a gyomrot és a beleket.
Éteges, sápadt kinézés, vérszegénység, bogyadrág, mindmeganny következményei a rossz emésztésnek nehéz vérképződésnek s a máj beteges állapotának. Étványtalanságnál, ideges lehangoltság és kedélytelenség, valamint gyakori fejfájás és álmatlan éjek után az emberek gyakran elpusztulnak. A gyógynövénybor az elgyengült életerőnek új impulzust ad. A gyógynövénybor emeli az étvágyat, elősegíti az emésztést és a táplálkozást, szabályozza a vérképződést, csillapítja a felizgatott idegeket és új életkedvet teremt. Számos elismerő és köszönő levél bizonyítja ezt.
A gyógynövénybor üvegekben kapható: üvegenként: K. 1.80 és 2.—

Ovakodjunk az utznatoktól

kérjen kifejezetten
Hubert Ullrich-féle gyógynövénybort.

A gyógynövénybor nem titkos szer, a következő anyagokból van készítve: Malagabor 450.0, borszesz 100.0, Glycerin 100.0, vörös bor 240.0 egres-nedv 150.0, cseresnye nedv 420.0, manna 30.0, majoranna, anis, édes gyökér, amerikai erögyökér, ehalmus gyökér a 10.0.

Legszebb
Bluz- és Ruha
Selymek
BOSZNAV J. és TÁRSA
 divatruházában
 Debrecen, Kossuth-utca 5. szám

Divat ujdonságaink
 az őszi idényre megérkeztek.
Női ruha és kosztüm kelmék, Bluz selymek, Jó mosó barchetek és flannellek a bel- és külföld legelső gyáraiból.
szörme boák és galiérok
 női és férfi
Jäger alsórnázatok
 gyönyörű választékban, szabott olcsó árakban.
 A világhírű **francia P. D. jegyű** **kitűnő szabásu**
FÜZÖK
 egyedüli raktára
SZABÓ LAJOS FIAI cégnél
 Mintákkal kívánatra
 készséggel szolgálunk.

Gsászári és királyi műasztalosok, kárpitosok és díszítők
Fodor Mihály Utódai Budapest
 kizárólagosan IV. kerület, Váci-utca 24.
INTERIESUR. Művészi kivitelű díszes és egyszerű berendezések eredeti tervek szerint.